

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

*Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції*

Трансформаційна динаміка розвитку агропромислового виробництва

14 квітня 2011 року

м. Вінниця

соціально-економічного розвитку сільських територій. Держава зобов'язана інвестувати кошти в розвиток цих програм, а їх виконавці – охопити всі без винятку сільські населені пункти, по кожному з яких передбачити заходи, спрямовані на забезпечення нормальних умов життя за рахунок ресурсів територій, на яких вони розташовані.

Література

1. Макарова Н.С. Стратегічні напрями економічного розвитку регіону / Н.С. Макарова // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку регіональної ринкової економіки».- Кременчук, 2010.- С.96-98.
2. Скорік С., Шлях гігантам / С.Скорік // Агрперспектива.- 2007.- 11(95).- С.24.
3. <http://www.rusnauka.com>
4. <http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/>

УДК 338.432:658.589

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ

Хасцька О.П., асистент
Фурман Б.В.

Вінницький національний аграрний університет

Розглянуто основні проблеми підприємств агропромислового підкомплексу. Проаналізовано стан введення інноваційного розвитку у процес виробництва, а також формування та використання фінансових ресурсів підприємства.

Вступ. Початок двадцять першого століття ознаменувався вступом цивілізації до нової стадії її розвитку – формуванням економіки знань, заснованої на активному використанні інформаційних продуктів і технологій. За умов швидкого економічного розвитку середовища, підприємства активізували пошук нових принципів і методів управління, що дозволяють їм зберегти або посилити конкурентні позиції.

Досліджуючи управлінські технології та інструменти, які найбільш активно застосовуються сучасними компаніями, необхідно відзначити

між прагненням керівництва управляти розвитком підприємства на засадах завчасного передбачення та невизначеністю зовнішніх і внутрішніх умов господарювання; протиріччя між ретельністю і творчістю в діяльності співробітників, між прагненням до стійкості розвитку підприємства як системи і його мінливістю, між цілісністю підприємства і свободою його підрозділів; між швидкістю змін зовнішнього середовища і швидкістю реакцій підприємства на такі зміни тощо Даний перелік проблемних зон в управлінні функціонуванням і розвитком підприємства не є вичерпним.

Сучасна економіка України характеризується дуже швидкими темпами змін. Не всі ці зміни здійснюють сприятливий вплив на країну, на її виробників та споживачів. Саме тому, аналіз стану галузей промисловості країни є необхідною умовою руху вперед, руху у напрямі високорозвинутого суспільства.

Постановка задачі. Визначити оцінку економічних проблем сучасного розвитку підприємств та галузей агропромислового комплексу, зазначити недоліки у здійсненні інноваційної діяльності підприємств на сучасному етапі та шляхи їх вирішення.

Результати досліджень. На сьогоднішній день тема, яка торкається проблем функціонування підприємств України, є актуальною, оскільки економічна криза торкнулася всієї української промисловості. Головна слабкість поточної економічної ситуації в державі зумовлюється недорозвиненістю підприємницького сектора та агропромислового комплексу.

Дослідженням проблем економічного характеру в підприємницькому секторі та агропромислового комплексу займалися такі вчені-економісти: М. М. Бердар, І.Р. Бузько, А.Є.Воронкова, А.І. Ніколаєва, І. М.Котляр, Н.В.Краснокутська, Є.В.Лапін, П.П. Микитюк, Є.В. Попова. Досліджуючи економіку багатьох підприємств вони дійшли висновку, що ситуація в економіці на майбутнє складається не найкраще [2].

Основні положення. Однією з основних економічних проблем сучасного підприємства є проблема, щодо введення інноваційного розвитку у процес виробництва, адже досягнення і підтримання ефективної економічної діяльності неможливе без нього. На рівні підприємства науково-технічний прогрес реалізується у вигляді інновацій.

З погляду конкретних підприємств інноваційну діяльність необхідно розглядати як один з основних засобів їхньої адаптації до постійних змін умов зовнішнього середовища. Інноваційна діяльність означає процес створення, впровадження і поширення інновацій, які розглядаються як джерело доходу [3].

Приріст ВВП за рахунок впровадження нових технологій в Україні склався 0,7% у 2007 році, 0,9% у 2008 році. Частка підприємств, які

Таблиця 1
Впровадження інновацій на промислових підприємствах [6]

Рік	Питома вага підприємств, що впроваджують інновації, %	Впроваджено нових технологічних процесів	Освоєно інноваційні види продукції, найменувань	Питома вага реалізованої інноваційної продукції з обсязі
2000	18,4	64	2052	5,9
2005	34,9	581	833	16
2006	31,8	311	538	15,5
2007	31,9	273	597	12,9
2008	26,2	381	477	9,9
2009	23,5	289	426	4,5

Питома вага підприємств, що впроваджують інновації до початку кризи 2008 року була більше 30%, а протягом останніх років питома вага інноваційних підприємств дещо зменшилась (2009 рік – 23,5%), також скорочуються освоєнні інноваційні види продукції та обсяг їх реалізації.

Інноваційний розвиток це процес створення та впровадження інновацій з метою якісних змін об'єкта керування та отримання економічного, соціального, екологічного, науково-технічного чи іншого виду ефекту, який пов'язаний з необхідною умовою виживання і розвитку підприємства у довгостроковій перспективі.

Успішна діяльність підприємств в умовах ринку багато в чому залежить від їх здатності до інноваційного розвитку. Формування і вибір стратегічних напрямків інноваційної діяльності базується на результатах всебічної оцінки як середовища, в якому працює підприємство, так і визначенні внутрішніх інноваційних можливостей підприємства, які характеризуються станом і рівнем використання інноваційного потенціалу. При цьому інноваційні можливості підприємств істотно розрізняються в залежності від конкретних особливостей підприємства, його галузевої приналежності і стратегічної спрямованості. У зв'язку з цим оцінка інноваційного потенціалу в сучасних умовах стає об'єктивно необхідним елементом у процесі управління інноваційною діяльністю підприємства. До чинників, що зумовлюють зниження ефективності діяльності підприємств можливо віднести: економічні, технологічні, професійна підготовка кадрів, правові, організаційно-управлінські [4].

Перехід до інноваційного розвитку агропромислового комплексу можливий тільки за умови реального збільшення інвестицій в основний капітал сільського господарства. Необхідність здійснення структурної перебудови вимагає великих капітальних вкладень у такі ключові виробництва, як машинобудування для переробних галузей агропромислового комплексу, випуск таропакувальних засобів і матеріалів, включаючи необхідне

реакції у всьому агропромисловому комплексі, але вітчизняна промисловість не може забезпечити належного рівня розвитку відзначених галузей тільки за рахунок власних ресурсів [1].

На основі дослідження основних етапів інноваційного процесу доведено, що інноваційний розвиток займає особливе місце у системі будь-якого підприємства, оскільки тільки інновації визначають його майбутнє.

Іншою вагомою причиною економічних проблем сучасного підприємства є проблема формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Відомо, що висока питома вага залучених ресурсів ускладнює фінансову діяльність підприємств і потребує додаткових витрат на сплату відсотків за банківські кредити, дивідендів на акції, процентів на облігації, зменшує ліквідність балансу підприємств. На сучасному етапі, коли країна перебуває в кризовій ситуації дані питання загострились.

Фінанси підприємства формуються по прогнозованих затратах внаслідок його господарської діяльності. Вітчизняна система формування і використання фінансових ресурсів організацій довгий час відповідала вимогам централізовано керованої економіки: вона забезпечувала одержання інформації по всіх фактично зазначених витратах. Однак велика частина цієї інформації не була застосована.

Можна виділити такі основні складові фінансових ресурсів підприємства: прибуток, амортизаційні відрахування, обігові кошти, бюджетні асигнування, надходження з цільових фондів, надходження з централізованих корпоративних фондів, кредити.

Внаслідок вищезгаданої структури формування фінансових ресурсів, можна виокремити наступні проблеми формування та використання фінансових ресурсів у підприємствах: недостатня кількість коштів, особливо у сільськогосподарських підприємствах для формування власного капіталу; залучення правовими та не правовими методами великої кількості позичкового капіталу, внаслідок чого катастрофічно падає коефіцієнт ліквідності підприємства.

Для розв'язання даних проблем формування та використання фінансових ресурсів підприємств потрібна виважена, довгострокова політика держави, яка б спиралася на інтереси основних суб'єктів підприємницької діяльності, відповідала потребам основної частини населення і відображала реальний стан у розв'язанні соціально - економічних проблем у країні.

Висновки. Економічні проблеми сучасного розвитку підприємств є значними, а офіційний перехід України до статусу країни з ринковою економікою є лише примарливою завісою сьогодення. Державній владі слід внести вагомий зміни до економічного й аграрного сектору.

праць Східноукраїнського національного університету імені В. Даля. Вип.17(Ч.II). – Луганськ: СНУ ім. Даля, 2007. – С. 85-90.

2. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. – 504 с.

3. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. – Тернопіль: Економічна думка, 2006. – 295 с.

4. <http://www.nbuv.gov.ua/>

5. <http://economica.org.ua/2010/>

6. <http://www.gorstat.kiev.ua>

УДК 339.137

АКТИВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ РЕГІОНУ ЯК ГОЛОВНИЙ ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Кошельник В.М., асистент,
Колісник В.С.

Вінницький національний аграрний університет

В умовах ринкової трансформації економіки успішний соціально-економічний розвиток кожного регіону й країни в цілому, зростання їх економічного потенціалу, забезпечення конкурентних переваг на вітчизняних і міжнародних ринках, підвищення життєвого рівня населення, поліпшення якості продукції, все це залежить від розвитку інвестиційних процесів. Саме активна інвестиційна діяльність виступає підґрунтям позитивних зрушень в економіці й визначає конкурентні позиції країн на світовому ринку. В сучасних умовах жорсткої ринкової конкуренції проблема залучення інвестицій для Вінниччини є особливо актуальною, адже її значний інвестиційний потенціал, який здатний забезпечити стійкість конкурентних переваг регіону на ринку, використовується недостатньо.

Очевидним є те, що для забезпечення стабільного економічного росту регіону та укріплення його позицій у економіці України і світу необхідно приступити до розширення джерел конкурентних переваг за рахунок інвестицій, яке передбачає готовність та здатність підприємств області до активного інвестування.

Відповідно до Закону України "Про інвестиційну діяльність" інвестиції – це всі види матеріальних та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої створюється прибуток або досягається певний соціальний ефект. Згідно з цим Законом, суть інвестиційної діяльності полягає в розробці ідей, обґрунтування

діяльністю створеного об'єкта, включаючи його ліквідацію або перепрофілювання відповідно до умов, що змінюються, і можливостей досягнення інвестором поставлених цілей [8].

Підвищення конкурентоспроможності регіону на основі інвестицій можливе головним чином за рахунок розвитку інвестиційної діяльності й активізації інвестиційних процесів в регіоні. Передумовою активізації інвестиційних процесів як в цілому в державі, так і в регіонах, є формування сприятливого інвестиційного клімату, підвищення інвестиційної привабливості й конкурентоспроможності регіону, як об'єкта інвестиційної діяльності. До основних складових, що формують комплексну оцінку інвестиційної привабливості регіону слід віднести:

- рівень загальнооекономічного розвитку регіону;
- рівень розвитку інвестиційної інфраструктури;
- демографічна характеристика регіону;
- рівень розвитку ринкових відносин і комерційної інфраструктури;
- рівень криміногенних, економічних та інших ризиків [2, с.86].

Відповідно до результатів проведеного дослідження недержавним аналітичним центром «Інститут реформ» [1], що передбачали визначення рівня інвестиційної привабливості регіонів та міст України, серед 26 досліджуваних регіонів Вінницька область займає 16 місце. Найбільш привабливими для інвестування регіонами традиційно є м. Київ, Дніпропетровська, Донецька, Харківська, Одеська, Київська, Львівська області.

Водночас, в останні роки в економіці Вінницького регіону спостерігаються тенденції до активізації інвестиційних процесів. Його потужний агропромисловий та ресурсний потенціал сприяє притоку інвестицій в економіку регіону. У 2009 р. темпи залучення інвестицій в економіку регіону порівняно з 2005 р. зросли більше, ніж у 3 рази. Протягом 2005-2009 рр. середній щорічний абсолютний приріст інвестицій в основний капітал Вінницької області становив 899,25 млн. грн. [7, с.281].

В області спостерігається позитивна динаміка надходжень іноземних інвестицій. За даними головного управління Вінницької обласної державної адміністрації [5] приріст іноземного капіталу за 2009 рік склав майже 36,6 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що в 2,7 рази більше, ніж у 2008 році. Протягом 2010 р. в економіку області іноземними інвесторами вкладено 39,4 млн. дол. США прямих інвестицій. Найбільший приріст інвестицій в 2010 р. спостерігається у м. Вінниця (17,2 млн.дол.) та м. Козятин (7,5 млн.дол.), а також Козятинському й Вінницькому районах – відповідно 3,6 та 2,3 млн. дол. США. Приріст сукупного обсягу іноземного капіталу в економіці Вінницького регіону за 2010 р. склав 28 млн. дол., тобто +115,2 %, тоді як по Україні +111 % (4,7 млрд. дол.).

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, спрямованих в економіку області, станом на 01.01.2011 року становить 212,5 млн. дол. США (в

